МАТЕМАТИЧКИ ВЕСНИК
51 (1999), 117–119

SEDAMDESETOGODIŠNJICA ROĐENJA DUŠANA ADNAĐEVIĆA

Mila Mršević

Dr. Dušan Adnađević, redovni profesor Beogradskog univerziteta, rođen je 10. oktobra 1929. godine u Rumi, gde je završio osnovnu i srednju školu. Diplomirao je 1952. godine na Grupi za matematiku na Beogradskom univerzitetu. Od 1953. do 1956. godine bio je profesor gimnazije u Rumi, kada je izabran za asistenta, a potom za docenta, na Mašinskom fakultetu u Beogradu. Doktorirao je 1961. godine kod profesora Viktora Sedmaka na Prirodoslovno-matematičkom fakultetu u Zagrebu odbranivši disertaciju *Dimenzije nekih razvrstanih skupova sa primenama.*

Školske 1963/64 godine bio je na specijalizaciji na Mehaničko-matematičkom fakultetu Moskovskog državnog univerziteta, a školsku 1971/72 godinu je proveo na radu u Matematičkom institutu Akademije nauka SSSR u Moskvi, na poziv direktora ovog Instituta.

Od 1967. pa do kraja 1995. godine kada je otišao u penziju, prošao je sva nastavnička zvanja na Prirodno-matematičkom fakultetu u Beogradu, od docenta do redovnog profesora. Učestvovao je u redovnoj i poslediplomskoj nastavi matematike, a takođe je predavao i na Prirodno-matematičkom fakultetu u Kragujevcu i Filozofskom fakultetu u Nišu.

Držao je kurseve iz Topologije, Analize I i Analize II za studente matematike, kao i kurseve Matematike za studente hemije i za studente Mašinskog fakulteta. Za studente poslediplomskih studija držao je predavanja iz topologije i teorije skupova, kao i specijalne kurseve iz teorije homotopije, teorije dimenzije, teorije mreža, uređajnih i topoloških struktura. Od posebnog je značaja njegovo osnivanje i rukovođenje stalnim seminarom za topologiju od 1972. godine. Na seminaru su posebno obrađivane teorija dimenzije, uređajne topologije, bitopološki prostori, fazi skupovi, teorija kategorija. Gotovo svi učesnici seminara su magistrirali i/ili doktorirali radeći na problemima koji su razmatrani na seminaru. Pod njegovim rukovodstvom urađeno je 12 doktorskih teza, 14 magistarskih radova i 6 specijalističkih radova.

Pored izvođenja nastave na univerzitetu, profesor Dušan Adnađević je učenicima Matematičke gimnazije u Beogradu držao predavanja iz Analize sa algebrom, a od 1962. do 1971. godine bio je i direktor ove škole.

Naučni rad profesora Dušana Adnađevića pripada oblasti topologije. U domaćim i inostranim časopisima objavio je 35 naučnih i 4 stručna rada. Radovi su mu citirani u domaćim i stranim časopisima. Veliki deo njegovih istraživanja posvećen je teoriji dimenzije. Korišćenjem pojma dimenzije parcijalno uređenog skupa koji su uveli A. Dushnik i E. W. Miller 1950. godine, kao i nerva pokrivača topološkog prostora, on je 1965. godine definisao novu dimenzionu funkciju dm za topološke prostore na sledeći način: (i) $\operatorname{dm} X = 0$ ako svaki otvoren pokrivač od X ima konačno otvoreno profinjenje čiji je nerv antilanac; (ii) $\operatorname{dm} X = \mathrm{d}_s N(X) - 1$, (gde je $\mathrm{d}_s N(X) = \sup\, \mathrm{d}_s N(\mathcal{X})$, a $\mathrm{d}_s N(\mathcal{X})$ je dimenzija nerva pokrivača $\mathcal{X}$), ako $\operatorname{dm}\, X \neq 0$ i $\mathrm{d}_s N(X)$ je konačan broj; (iii) $\operatorname{dm}\, X = \infty$ ako za svaki konačan n postoji konačan otvoren pokrivač $\mathcal{X}$ od X takav da $\mathrm{d}_s N(\mathcal{X}) > n$. (Uobičajeno, $\operatorname{dm}\, \emptyset = -1$.) Posmatrao je topološku invarijantnost funkcije dm, monotoniju, kao i veze sa ostalim kombinatornim dimenzionim funkcijama. Pokazao je da: (i) $\operatorname{dm}\, X \geqslant \dim\, X$ za svaki prostor X, (ii) $\operatorname{dm}\, (X \times Y) \leqslant 2m + 1$, gde je $m = \max\{\operatorname{dm}\, X, \operatorname{dm}\, Y\}$, ako su X i Y kompaktni, (iii) $\operatorname{dm}\, E_n = n$ za euklidski prostor E_n. U opštem slučaju u (i) ne važi jednakost. Na primer, za kružnu liniju $S^1 \subset E^2$, $\dim\, S^1 = 1 < 2 = \operatorname{dm} S^1$.

Dalja izučavanja dimenzione funcije dm nastavili su D. Ćirić i M. Jelić u Beogradu i L. Zambahidze i njegovi studenti u Tbilisiju (Gruzija).

U više radova je ispitivao saglasnost između topološke i uređajne strukture definisanih na istom skupu. Nov pojam saglasnosti uveo je 1970. Ove ideje su dalje razrađivane u radovima T. Miwe.

U radovima iz oblasti bitopoloških prostora, profesor Dušan Adnađević je posmatrao nove klase tih prostora, ispitivao aksiome separacije, konvergenciju i kompaktnost, kao i neke nove oblike neprekidnosti preslikavanja između tih prostora.

Od 1988. godine naučna istraživanja profesora Dušana Adnađevića se posebno odnose na teoriju fazi prostora. Ispitivao je neka separaciona svojstva ovih prostora, proširio dimenzione funkcije ind i Ind na klasu fazi prostora izučavajući njihove osobine, posebno veze između nula-dimenzionalnosti i nepovezanosti (diskoneksnosti).

Profesor Dušan Adnađević autor je više udžbenika za univerzitetske studije: *Topologija* (1980), *Matematička analiza* I (sa Z. Kadelburgom, pet izdanja počev od 1989. do 1998), *Matematička analiza* II (sa Z. Kadelburgom, dva izdanja počev od 1994. do 1999), *Matematika* I i *Matematika* II *za studente hemije* (sa A. Vučićem, 1997. i 1998). Sa grupom autora napisao je i udžbenike i zbirke zadataka iz Matematike za učenike V, VI i VIII razreda osnovne škole. Sa ruskog je preveo knjigu *Očigledna topologija* V. G. Boltjanskog i V. A. Efremoviča (1984), kao i *Zbirku pripremnih zadataka za moskovsku olimpijadu* (sa V. Mićićem, 1966).

Stalni je referent međunarodnih referativnih časopisa za matematiku: *Mathematical Reviews, Zentralblatt für Mathematik, Реферативний журнал.* Recenzirao je radove za sledeće časopise: *Fuzzy Sets and Systems*, *Matematički vesnik, Glasnik matematički, Filomat, Skopski bilten.*

Profesor Dušan Adnađević je sa naučnim referatima učestvovao na pet nacionalnih kongresa matematičara, tri međunarodna kongresa matematičara (Moskva 1965, Varna 1977. i Atina 1983), sedam međunarodnih simpozijuma iz topologije i njenih primena (Prag 1966, Herceg-Novi 1968, Budva 1972, Beograd 1977, Dubrovnik 1985. i 1990, Mataruška Banja 1998). Takođe je po pozivu držao predavanja na univerzitetima u Atini, Lenjingradu, Taškentu, Zagrebu i Skoplju, kao i na univerzitetima u Berkliju, Dejvisu i St. Luisu, za vreme svog dvomesečnog studijskog boravka u SAD.

Uporedo sa nastavno-pedagoškim i naučnim radom profesor Dušan Adnađević predano učestvuje u radu saveznih i republičkih društvenih organizacija matematičara, kao i matematičkih institucija. Bio je sekretar Saveza društava matematičara, fizičara i astronoma Jugoslavije, predsednik predsedništva Društva matematičara Srbije, predsednik Podružnice matematičara Beograda, predsednik Komisije za matematiku Prosvetnog saveta Srbije, predsednik Naučno-nastavnog veća Univerziteta u Beogradu, dekan Matematičkog fakulteta, glavni i odgovorni urednik "Matematičkog vesnika", član Saveta Matematičke gimnazije. Član je redakcije časopisa "Matematički vesnik".

Čestitamo sedamdesetogodišnjicu dr Dušanu Adnađeviću i želimo mu da u dobrom zdravlju nastavi svoj naučni rad.